

POBOLJŠANJE PROCESNOG POLOŽAJA ŽRTVE NASILJA U OBITELJI U RELEVANTNOM ZAKONODAVSTVU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Sažetak: Procesna prava žrtava nasilja u obitelji, prema Zakonu o zaštiti nasilja u obitelji Federaciji Bosne i Hercegovine, svode se samo na pravo žrtava na prijavljivanje nasilnika u obitelji, da žrtva nasilja u obitelji bude saslušana od strane pripadnika policijskih organa, te pravo na odabir osobe od povjerenja. Ovaj rad se bavi pitanjem, koliko ovaj Zakon doista štiti žrtvu nasilja u obitelji, imajući u vidu da prema sadašnjim zakonskim rješenjima: žrtva nasilja nema pravo na žalbu protiv rješenja kojim se odbacuje ili obustavlja prijedlog policijskog organa za izricanje zaštitnih mjera, žrtva nasilja nema prava na izjavljivanje žalbe na rješenje o izricanju zaštitne mjere te da žrtva nasilja nema adekvatnog nadzora od strane policijskih organa nad provođenjem zaštitnih mjera, onda smatramo da žrtva nasilja nije adekvatno zaštićena ovim Zakonom, te ovim radom predlažu određene promjene, kojih promjena je cilj poboljšati procesni položaj žrtve nasilja u obitelji u relevantnom zakonodavstvu Federacije Bosne i Hercegovine, na temelju pravne stečevine Europske unije i prijedloga konkretnih rješenja na koje je ukazala sudska praksa kroz procesuiranje slučajeva nasilja u obitelji.

Ključne riječi: *žrtva nasilja u obitelji; zaštita žrtava nasilja u obitelji; nasilna osoba; žalba; nadzor nad zaštitnim mjerama;*

1. Uvod

Nasilje u obitelji postalo je društveno-pravni problem.¹ Naravno, nasilja u obitelji je bilo i prije² a biće i poslije, ali je ono u današnje vrijeme nekontrolirano

1 Vidi: Nurović, Mensur, *Nasilja u porodici kao društveno-pravni problem*, magistarski rad, Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu; Sarajevo, 2014.; (Dostupno na: <https://fnp.unsa.ba/b/wp-content/uploads/2021/09/NASILJA-U-PORODICI-KAO-DRUSTVENO-PRAVNI-PROBLEM-Mensur-Nurovic.pdf>); (Videno: 28.01.2024. godine);

2 Vidi: Lovaković, Izabela, *Nasilje u obitelji*, završni rad, Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku Univerziteta u Sarajevu, Osijek, 2014., str. 1.; Dostupno na: <https://fnp.unsa.ba/b/wp-content/uploads/2021/09/NASILJA-U-PORODICI-KAO-DRUSTVENO-PRAVNI-PROBLEM-Mensur-Nurovic.pdf>); (Videno: 28.01.2024. godine);

eskaliralo³, pa čitav svijet pokušava raznim pravnim mehanizmima⁴ zaštititi žrtvu nasilja od nasilne osobe u obitelji. Nakon javno prenošenog ubojstva supruge N. H. na društvenoj mreži⁵ od strane njenog vanbračnog supružnika, koje ubojstvo se desilo u Gradačcu⁶, desilo se niz ubojstava u kojima je bila žrtva nasilja supruga ili djevojka nasilnika, i koji su po sličnom modelu već viđenom iz Gradačca, izvršili ubojstvo supruge, bivše supruge, djevojke, pa čak izvršili i samoubojstvo.⁷ Nasilnici u obitelji osim punoljetnih lica mogu biti i djeca, ali u rjeđim slučajevima i žene, pa se tako u ulozi žrtve mogu naći muž, sin, otac, djed ili netko drugi.⁸ U posljednje vrijeme često se dešava da sin ili unuk nanese tjelesne ozljede majci ili baki.⁹ Također, ponekad se dogodi da je i žena nasilnica u obitelji.¹⁰ Imajući u vidu, da je obitelj osnovna stanica i vodilja svih društava¹¹, sasvim je jasno da će se svaki problem te osnovne stanice reflektirati na društvenu zajednicu.

Najznačajnija Konvencija koja tretira problematiku nasilja u obitelji je “Konvencija o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici” Vijeća Europe¹², koju nazivaju „Istanbulska konvencija“¹³. Rad na Konvenciji započeo je 2008. godine, prihvaćena je u Istanbulu 11.05.2011. godine, a stupila je na snagu 01.11.2014. godine.¹⁴ Važnost ove Konvencije i procjena njenog učinka

3 Vidi: Agencija Europske unije za temeljna prava, *Nasilje nad ženama: istraživanje provedeno diljem Europske unije*, Ured za publikacije Europske unije, 2014.; Dostupno na: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_hr.pdf (Viđeno: 28.01.2024. godine);

4 Vidi: Vijeće Europe, *Konvencija o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici*, Istanbul, 2015.; Dostupno na: <https://rm.coe.int/168046246e> (Viđeno: 28.01.2024. godine);

5 Vidi: https://avaz.ba/vijesti/crna-hronika/849124/ovo-je-nermin-sulejmanovic-koji-je-uzivo-na-instagramu-prenosio-ubistvo-supruge?fbclid=IwAR2HXvNg2u6YTF5zKFg5Eucd0MPeW14wTL4GJbidaH496hlq1mLPf_uorCY (Viđeno: 28.01.2024. godine);

6 Vidi: <https://balans.co.ba/detalji-zlocina-u-gradaccu-sulejmanovic-zakazao-vjencanje-za-16-august-ciji-je-pistolj-kojim-su-pocinjena-ubistva/> (Viđeno: 28.01.2024. godine);

7 Vidi jedan od primjera: <https://n1info.hr/regija/u-bih-ubijena-jos-jedna-zena-nadeno-i-tijelo-ubojice/> (Viđeno: 21.01.2024. godine);

8 Više o tome na: <https://zir.nsk.hr/islandora/object/ffos:6144/datastream/PDF/view> (Viđeno: 28.01.2024. godine);

9 Vidi: <https://radiosarajevo.ba/vijesti/crna-hronika/jezivi-detalji-zlocina-u-bijeljini-sin-sjekirom-ubio-majku-pa-je-zapalio/523537> (Viđeno: 28.01.2024. godine);

10 Vidi: Poredoš Lavor, D. i Jerković, S., *Nasilje nad muškarcima*, Polic. sigur., godina 20. (2011.), broj 3, strana 400.- 406.; Osijek, 2011.; Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/117315> (Viđeno: 28.01.2024. godine);

11 Vidi: Radić, A., *Položaj obitelji u suvremenom društvu*, završni rad, Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, 2014.; str.37.; (Dostupno na: <https://zir.nsk.hr/islandora/object/ffst%3A2442/datastream/PDF/view> (Viđeno: 28.01.2024. godine);

12 Dalje u radu: Konvencija;

13 Vidi: Vijeće Europe, *Konvencija o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici*, Istanbul, 2015.; Dostupno na: <https://rm.coe.int/168046246e> (Viđeno: 28.01.2024. godine);

14 Više o okolnostima nastanka Istanbulske konvencije, dostupno u Mišljenju nezavisnog odvjetnika Gerarda Hogana iz 2021. godine povodom zahtjeva Europskog parlamenta, na: <https://>

predmet je interesovanja pravnih stručnjaka.¹⁵ Bosna i Hercegovina je ratificirala je ovu Konvenciju 07.11.2013. godine, te je tim činom ratifikacije postala šesta zemlja Vijeća Europe, koja je ratificirala Konvenciju, Ratificiranjem Konvencije Bosna i Hercegovina se obvezala na poduzimanje zakonodavnih i drugih mjera radi osuguranja pravnog institucionalnog i organizacijskog okvira za prevenciju nasilja nad ženama, zaštitu žrtava nasilja te kažnjavanje počinitelja nasilja.¹⁶, međutim od samog potpisivanja Istanbulske konvencije, implementiranje sama provedba je bila upitna.¹⁷

Smatramo da u oblasti zaštite žrtava nasilja u obitelji tek preostaje usklađivanje pravnog okvira sa standardim navedene Istanbulske Konvencije, a što upravo pokazuju odredbe: Zakon o zaštiti nasilja u obitelji Federacije BiH¹⁸, Zakon o zaštiti nasilja u obitelji Republike Srpske¹⁹ i Zakon o zaštiti nasilja u obitelji Brčko Distrikta²⁰, koji su različito regulirali procesni položaj žrtve u postupku pred sudom.

2. Analiza odabranih odredbi Zakona o zaštiti nasilja u obitelji Federacije BiH u svjetlu sudske prakse

Člankom 8. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji Federacije BiH²¹ propisana je obveza prijavljivanja nasilja u obitelji uz taksativno navođenje onih koji su dužni to prijavljivanje izvršiti, a među njima je svakako i žrtva nasilja.

Djela nasilja u obitelji imaju jedinstvene karakteristike, koje ih razlikuju od drugih nasilnih djela, što uključuje između ostalog i činjenicu da počinitelji i

curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=238745&doclang=hr (Viđeno: 28.01.2024. godine);

15 Vidi: Željko, D., *Procjena prvih deset godina Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji*, Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu (Zagreb), vol. 28, broj 2/2021, str. 381.-404., Zagreb, 2021.; Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/395382> (Viđeno: 28.01.2024. godine);

16 Vidi: <https://arsbih.gov.ba/project/istanbulska-konvencija/> (Viđeno: 28.01.2024. godine);

17 Vidi: Garankić, I., *Implementacija Istanbulske konvencije u Bosni i Hercegovini*, Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, publikacija (bez navođenja godine objave publikacije); Dostupno na: https://hcabl.org/wp-content/uploads/2022/03/Ilma_Garankic_esej1_merged-1_organized.pdf (Viđeno: 21.01.2024. godine);

18 Vidi: Zakon o zaštiti nasilja u obitelji Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 20/2013 i 75/2021), dostupan na <https://www.paragraf.ba/propisi/fbih/zakon-o-zastiti-od-nasilja-u-porodici.html> (Viđeno: 28.01.2024. godine);

19 Vidi: Zakon o zaštiti nasilja u obitelji Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 102/2012, 108/2013, 82/2015 i 84/2019) dostupan na https://advokat-prnjavorac.com/zakoni/zakon_o_zastiti_od_nasilja_u_porodici_RS.pdf (Viđeno: 28.01.2024. godine);

20 Vidi: Zakon o zaštiti nasilja u obitelji Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", broj 7/2018), dostupan na <https://advokat-prnjavorac.com/Zakon-o-zastiti-od-nasilja-u-porodici-Brcko-distrikt.html> (Viđeno: 28.01.2024. godine);

21 Vidi: Zakon o zaštiti nasilja u obitelji Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 20/2013 i 75/2021), dostupan na <https://www.paragraf.ba/propisi/fbih/zakon-o-zastiti-od-nasilja-u-porodici.html> (Viđeno: 28.01.2024. godine);

žrtve nastavljaju živjeti u većini slučajeva pod istim krovom, zbog visoke razine interakcije između partnera.²² Osim jedinstvenih karakteristika djela nasilja u obitelji, jedinstveno je i to da u praksi nema slučajeva da su u članku 8. Zakona navedene osobe odgovarale zato što nisu prijavile nasilje u obitelji, a pogotovu članovi obitelji, koji vrlo često znaju biti i jedini svjedoci nasilja u obitelji. Iako se građani često ponašaju kao da je nasilje u obitelji privatna stvar to nije točno²³. Neprijavljivanjem nasilja u obitelji i dalje se štite nasilne osobe i onemogućava se dokazivanje u sudskom postupku, a pogotovu kada se članovi obitelji pozivaju na blagodeti Zakona da ne svjedoče. Mišljenja smo da su slijedeće dvije zakonske norme suprostavljene: norma iz prekršajnog postupka prema Zakonu o zaštiti nasilja u obitelji FBiH, gdje čine prekršaj svi koji ne prijave nasilje u obitelji, pa i članovi obitelji i norma koja je određna članka 97. Zakona o kaznenom postupku Federacije BiH²⁴, koja propisuje da svjedočenje mogu odbiti bračni, onosno vanbračni suprug osumnjičenog odnosno optuženog, te roditelji ili dijete, usvojitelj ili usvojenik osumnjičenog odnosno optuženog. Konkretno, upravo na ovaj članak 97. Zakona o kaznenom postupku Federacije BiH se pozivala i N.H. iz Gradačca, kada je prijavila vanbračnog supruga, koji ju je nakon toga ubio²⁵. U posljednje vrijeme česta je pojava da žrtve insistiraju da ne svjedoče protiv nasilnika i pozivaju se na ovaj članak 97. Zakona o kaznenom postupku Federacije BiH, čime se stvara začarani krug nasilja²⁶.

Člankom 11. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji Federacije BiH posebno je regulirana mjera zabrane: udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora. Mjera iz stava 1. ovog članka određuje se u trajanju, koje ne može biti kraće od jednog mjeseca niti duže od dvije godine.

Međutim, postavlja se pitanje što će se desiti, kada istekne mjera zabrane i kada se osoba, koja je učinila nasilje u obitelji, vrati u dom u kojem živi žrtva nasilja u obitelji? Mišljenja smo, da se onaj tko je učinio nasilje u obitelji ne bi trebao imati pravo vraćati tamo gdje se nalazi žrtva nasilja u obitelji, a zbog sigurnosnog faktora prema žrtvi nasilja, da se ne bi dogodilo još veće nasilje u obitelji.

22 Vidi: Martinjak, D. i Filipović, H., *Prekršajna ili druga odgovornost u slučaju nasilja u obitelji*, Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu (Zagreb), vol. 26., broj 2/2019, strana 621.; Zagreb, 2019.; Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/338619> (Videno: 28.01.2024. godine);

23 Vidi: <https://fd.ba/bs/novosti/nasilje-nije-privatna-stvar-vrijeme-je-za-usvajanje-zakona-o-zastiti-od-nasilja-u-porodici-u-fbih/448> (Videno: 28.01.2024. godine);

24 Vidi: Zakon o kaznenom postupku Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 35/2003, 56/2003 – ispr., 78/2004, 28/20005, 55/2006, 27/2007, 53/2007, 9/2009, 12/2010, 8/2013, 59/2014 i 74/2020), dostupan na <https://portalfo2.pravosudje.ba/vstvfo-api/vijest/download/86562> (Videno: 28.01.2024. godine);

25 Vidi: <https://arhiva.ekskluziva.ba/nizama-nevjencanog-supruga-nekoliko-puta-prijavljivala-za-nasilje-na-sudskom/479975> (Videno: 21.01.2024. godine);

26 Vidi: Mušić, S., *Nasilje u porodici kroz pravni okvir u Bosni i Hercegovini*, Zbornik radova Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, broj XXVI., strana 168.; Mostar, 2018.; Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/339405> (Videno: 28.01.2024. godine);

Postupajući kroz predmete²⁷, koji se tiču nasilja u obitelji, primjetili smo da su osobe koje su učinile nasilje u obitelji iznimno agresivne, nakon što saznaju da ih je žrtva prijavila policiji. Imamo već navedeni primjer nasilja u obitelji, koje se desilo javno u Gradačcu i to nakon što je žrtva (N. H.) prijavila svog vanbračnog partnera N. S., kojom prilikom je isti, vrlo moguće iz motiva osvete i revanšizma, javno prenosio ubojstvo svoje supruge.²⁸

Člankom 12. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji Federacije BiH propisana je mjera zabrane približavanja žrtvi nasilja u obitelji. U rješenju kojim sud izriče mjeru zabrane približavanja žrtvi nasilja u obitelji, nadležni sud će odrediti mjesta ili područja, te udaljenost ispod koje se nasilna osoba ne smije približiti žrtvi nasilja u obitelji. Mjera iz stavaka 1. ovog članka određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od jednog mjeseca niti duže od dvije godine, izuzev ako sud odluči da je duži vremenski period u interesu žrtve nasilja.

Međutim, postavlja pitanje što će se desiti kada se osoba koja je izvršila nasilje vrati tamo gdje se nalazi žrtva nasilja nakon isteka mjera zaštite, te koja je to udaljenost nasilne osobe od žrtve, koja bi joj osigurala sigurnost od nasilja?

Imajući u vidu da čak neki supružnici žive u garsonjeri, sudovi su pribjegavali donostiti rješenja o mjerama zabrane približavanja na udaljenosti od samo 2 metra ili su odbijali prijedlog za izricanje mjere zabrane, čime žrtva nasilja ostaje i dalje sa nasilnikom u istom domaćinstvu i bez zaštite.

Kroz nekoliko sudskih Rješenja biće prikazana apsurdnost donošenja takvih odluka o zabrani prilaženja nasilne osobe žrtvi nasilja, koje su se temeljile na prijedlogu policijskog službenika uz konsultiranje Centra za socijalni rad, kao i odluka kojim je odbačen ili obustavljen zahtjev za izdavanje zaštitne mjere približavanja žrtvi.

Rješenjem Općinskog suda u Tuzli, broj: 32 0 Pr 333547 18 Pr od 20.04.2018. godine²⁹ izrečena je mjera zabrane približavanja žrtvi na udaljenosti od 2 metra na period u trajanju od 6 mjeseci. Policijski službenik je nakon konsultacija organa starateljstva da se izreknu mjere zabrane prilaska žrtvi, predložio zabranu približavanja žrtvi na udaljenosti od 2 metra, obzirom da supružnici žive u zajedničkoj kući.

Rješenjem Općinskog suda u Tuzli, broj: 32 0 Pr 366198 19 Pr od 04.10.2019. godine odbačen je zahtjev za izdavanje zaštitne mjere zabrane približavanja žrtvi. U obrazloženju ovog Rješenja je navedeno da je sud tražio od policijske uprave da dopuni zahtjev: tj. a) da dostavi izvod iz kaznene evidencije, b) da dopuni zahtjev, jer nije navedeno da li žrtva i nasilnik u obitelji žive u odvojenim objektima i na kojoj udaljenosti, obzirom da je zahtjev za izricanje mjere zabrane sadržavao samo pravni opis radnji nasilja u obitelji. No, policijski službenik nije

27 Brojeve predmeta ovdje nećemo navoditi, jer su još uvijek isti predmeti još uvijek u postupku;

28 Vidi: <https://www.slobodnaevropa.org/a/gradacac-ubistvo-sud/32550511.html> (Videno: 28.01.2024. godine);

29 Autor ovog rada je u posjedu navedenih Rješenja, a do istih Rješenja se može doći kod donosioca tih Rješenja (konkretno od Općinskog suda u Tuzli) sukladno važećim zakonskim propisima, kojima se jamči zaštita ličnih podataka sudionika u tim postupcima anonimacijom tih Rješenja.

dostavio dopunu zahtjeva u ostavljenom roku od tri dana. Žrtva nasilja u ovome slučaju nije ostvarila svoje pravo na zaštitu, jer policijski službenik nije prikupio dokaze, a niti je dopunio zahtjev činjenicama i dokazima, koji je od njega sud tražio.

Rješenjem Općinskog suda u Tuzli, broj: 32 0 454225 23 Zm od 30.10.2023. godine obustavljen je postupak izricanja zaštitne mjere zabrane približavanja žrtvi nasilja u obitelji i zaštitne mjere zabrana uznemiravanja i uhođenja, te je zahtjev odbačen. U obrazloženju Rješenja je navedeno da podnositelj zahtjeva nije dostavio ispis SMS poruka i poziva, jer da dokazi moraju biti takvi da bi se isključila svaka sumnja.

Sve ovo ukazuje na propuste koje učine policijski službenici, a zbog čega žrtve obiteljskog nasilja gube pravo na zaštitu. Osim toga, žrtve obiteljskog nasilja su nemoćne, jer nemaju procesna prava u postupku.

Člankom 16. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji Federacije BiH propisano je da je policijska uprava dužna za svaki prijavljeni slučaj nasilja u obitelji izaći na lice mjesta odmah po zaprimljenoj prijavi, a stavom 2. istog članka Zakona propisano je da je policijska uprava dužna za svaku osobu za koju postoje osnove sumnje da je počinila nasilje u obitelji, lišiti slobode i zadržati je ako su ispunjeni uvjeti iz članka 153. Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine³⁰.

Međutim, iz prakse je vidljivo da se rijetko dešava da se osoba koja je izvršila nasilje liši slobode, čime bi se izbjegao najgori mogući scenarij, to jest ubojstvo člana obitelji. Ilustracija takvog slučaja je upravo ubojstvo N. H. od njenog vanbračnog supruga N. S. iz Gradačca, koja je prijavila slučaj policiji i koja je imala povrede na sebi, a što je ukazivalo da se radilo o izvršenju kaznenog djela, te je u konkretnom slučaju N. S. morao biti odmah lišen slobode i moralo mu se oduzeti oružje, a što nije učinjeno.³¹

Člankom 17. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji Federacije BiH propisano je tko može podnijeti zahtjev za izricanje zaštitnih mjera, a iz kojeg proizilazi da zahtjev za izricanje zaštitne mjere nadležnom sudu podnosi policijska uprava, a da izuzetno, zahtjev iz stava 1. ovog člana može podnijeti i tužiteljstvo kada za to postoje opravdani razlozi. Dakle, žrtva nema pravo podnošenja zahtjeva.

Člankom 19. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji Federacije BiH propisano je da sud prilikom izricanja zaštitne mjere nije ograničen posebnim formalnim dokaznim pravilima radi utvrđivanja činjenica o izvršenju radnji nasilja iz članka 7. ovog Zakona, kao i posljedicama koje su nastupile.

30 Vidi: Zakon o kaznenom postupku Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 35/2003, 56/2003 – ispr., 78/2004, 28/20005, 55/2006, 27/2007, 53/2007, 9/2009, 12/2010, 8/2013, 59/2014 i 74/2020), dostupan na <https://portalfo2.pravosudje.ba/vstvfo-api/vijest/download/86562> (Videno: 28.01.2024. godine);

31 Vidi: https://avaz.ba/vijesti/crna-hronika/849124/ovo-je-nermin-sulejmanovic-koji-je-uzivo-na-instagramu-prenosio-ubistvo-supruge?fbclid=IwAR2HXvNg2u6YTF5zKFg5Eucd0MPeW14wT1L4GJbidaH496hlq1mLPf_uorCY (Videno: 28.01.2024. godine);

Mišljenja smo da se odredbe ovoga Zakona trebaju tumačiti u korist žrtve, jer je mnogo manja posljedica po neku osobu izricanja mjera zabrane, nego da se ponovi nasilje ili učini ubojstvo žrtve. Međutim, da bi žrtva bila zaštićena, prema našem mišljenju, nasilna osoba mora se odmah udaljiti iz kuće, dok se ne donese rješenje ili druga mjera zabrane ili druga odluka suda. Također, žrtve nasilja u obitelji u svojoj agoniji prinuđene su da prolaze bespotreban administrativno birokratski državni aparat, jer se traži od njih da nasilje u obitelji prijavljuju nadležnoj policijskoj upravi i nadležnom centru za socijalni rad i da odlaze i prikupljaju dokumente iz centara za socijalni rad, i to u situaciji kada se žrtve prijavljuju za sigurnu kuću, pa žrtve često odustanu od toga, jer se ne smiju kretati zbog nasilnika.³²

Člankom 22. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji Federacije BiH propisano je da će se rješenje o izricanju zaštitne mjere dostaviti između ostalih i žrtvi nasilja u obitelji.

Međutim, članom 24. Zakona propisano je da žalbu protiv rješenja za izricanje zaštitne mjere može izjaviti osoba koja je izvršila nasilje, kao i nadležni organi iz člana 17. ovoga Zakona, ali nema pravo na žalbu žrtva nasilja u obitelji, što smatramo vrlo lošim zakonskim rješenjem, kojim se teško povređuju prava žrtve nasilja u obitelji, te je isti članak u ovom smislu potrebno ispraviti i dopuniti.

Članom 22. a.) Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji Federacije BiH propisano je tko će vršiti nadzor nad provođenjem izrečenih zaštitnih mjera, pa je tako navedeno su organi nadležni za izvršenje izrečene zaštitne mjere navedene u rješenju o izricanju zaštitne mjere dužni redovno pratiti izvršenje mjere, sačiniti i dostaviti nadležnom sudu izvještaj o njihovom izvršenju, predložiti prekid ili zamjenu mjere kada to smatraju potrebnim. Organ nadležan za izvršenje zaštitne mjere dužan je po saznanju o neizvršenju ili kršenju izrečene mjere o tome obavijestiti nadležni sud.

Međutim, prema našem mišljenju, ovakva vrsta nadzora ne predstavlja adekvatnu zaštitu za žrtvu, jer ne postoji dovoljno veliki broj policijskih službenika koji bi 24 sata nadzirali osobu koja je izvršila nasilje u obitelji, tako da se nasilnik u obitelji u svakom trenutku može približiti žrtvi nasilja u obitelji i učiniti nasilje u obitelji. U praksi sudova nakon što istekne zaštitna mjera organi starateljstva ne predlažu novu mjeru, niti utvrđuju stepen rizika povratka nasilne osobe u stan, dom ili drugu prostoriju gdje živi žrtva, što smatramo pogrešnim.

Također i članak 23. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji Federacije BiH predviđa obustavu postupka, te propisuje da će Sud odbaciti zahtjev za izricanje zaštitne mjere i obustaviti postupak kada se utvrdi da: 1) radnje koje su navedene u zahtjevu ne predstavljaju radnje utvrđene u članu 7. ovog Zakona; 2) sud nije nadležan za izricanje zaštitne mjere; 3) zahtjev nije podnesen od ovlaštenog organa.

³² Vidi <https://n1info.ba/vijesti/tetka-ubijene-nizame-prepricala-cijeli-period-prije-ubistva-rekao-je-da-ce-nizama-gledati-kako-ubija-dijete/> (Videno: 28.01.2024. godine);

Vidljivo je, da ni u ovome slučaju nije predviđeno da se žrtva može žaliti na odbacivanje zahtjeva za izricanje zaštitnih mjera, iako je očito bilo u pojedinim slučajevima da policijski organi nisu dostavili dokaze koji su bili dužni dostaviti ili su postupili po prijavi kršenja mjera zabrane prekršene tek nakon dva i pol mjeseca, te i ovo smatramo vrlo lošim zakonskim rješenjem, kojim se teško povređuju prava žrtve nasilja u obitelji, te je isti član u ovom smislu potrebno ispraviti i dopuniti.

3. Neka praktična pitanja i nedoumice u vezi sa procesnim pravima žrtve nasilja u obitelji, nakon analize odabranih odredbi Zakona o zaštiti nasilja u obitelji Federacije BiH³³ u svjetlu sudske prakse

Nakon analize odabranih odredbi Zakona o zaštiti nasilja u obitelji Federacije BiH³⁴ u svjetlu sudske prakse postavlja se pitanje:

-Da li žrtva nasilja u obitelji ima procesni položaj u ovome Zakonu, koji će joj pružiti zaštitu ili se radi o žrtvi nasilja kao pasivnom subjektu, koji ima marginalizirani značaj kroz odredbe ovoga Zakona?

-Što će se desiti sa žrtvom kada nasilnoj osobi isteknu mjere zabrane, te da li nakon isteka zaštitnih mjera nasilna osoba može da se vrati tamo gdje je žrtva nasilja i kakave će to posljedice ostaviti na psihi žrtve, nakon ponovnog povratka nasilnika tamo gdje se žrtva nasilja nalazi?

-Tko provjerava i na temelju čega utvrđuje da je siguran povratak nasilnika u dom gdje žrtva živi ako organi starateljstva ne procjenjuju stepen rizika od povratka nasilne osobe u dom?

Postupajući u jednom sudskom predmetu imali smo priliku vidjeti da je jedan nepravomoćno presuđeni nasilnik u obitelji, koji je suprug i otac, u jednom sudskom predmetu učinio nasilje u obitelji, te da je pored fizičkog napada na suprugu također fizički napadao i na svoju maloljetnu djecu nanoseći djeci tom prigodom ozlijeđe. Taj isti nepravomoćno presuđeni nasilnik u obitelji već je jednom pravomoćno osuđivan za nasilje u obitelji, ali mu je tom pravomoćnom presudom izrečena uvjetna osuda, koja očito nije imala efekt specijalne prevencije na presuđenog nasilnika u obitelji, da više ne čini nasilje u obitelji.

Također, iako su nepravomoćno presuđenom nasilniku u obitelji izrečene zaštitne mjere udaljenja iz kuće i zabrane prilaženja žrtvama, koje su istekle, i iako se isti nalazio u pritvoru, isti je tražio da ga supruga i djeca (u ovom postupku žrtve) posjete u pritvoru, a čak su i žrtve također tražile da posjete u pritvoru nepravomoćno presuđenog nasilnika u obitelji. Ovdje je interesantno

33 Vidi: Zakon o zaštiti nasilja u obitelji Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 20/2013 i 75/2021), dostupan na <https://www.paragraf.ba/propisi/fbih/zakon-o-zastiti-od-nasilja-u-porodici.html> (Videno: 28.01.2024. godine);

34 Vidi: Zakon o zaštiti nasilja u obitelji Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 20/2013 i 75/2021), dostupan na <https://www.paragraf.ba/propisi/fbih/zakon-o-zastiti-od-nasilja-u-porodici.html> (Videno: 28.01.2024. godine);

da supruga koja je žrtva nasilja u obitelji želi posjetiti supruga u pritvoru i to sa djecom, koja su također žrtva te nasilne osobe u obitelji. Ovo je apsurdna situacija, ali se ona dešava i u ovakvim slučajevima sudovi različito postupaju, pa neki sudovi dozvoljavaju posjete žrtava pritvornicima, dok drugi sudovi ne dozvoljavaju³⁵.

Nedoumicu predstavlja to da li treba davati dozvolu za posjetu u pritvoru nasilniku, osobama koje su žrtve u obitelji, bez obzira na želju žrtava? Obzirom da žrtva od silne traume često nije svjesna šta želi, stava smo da bi se i ovo trebalo posebno regulirati Zakonom.

Žrtve vrlo često prijave nasilnika i odmah poslije toga koriste blagodeti članka 97. Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine³⁶, te ne žele da svjedoče protiv nasilne osobe. Stava smo da taj članak 97. Zakona treba mijenjati i tako onemogućiti manipulaciju, koja se provodi nad žrtvama, koje vrlo često zbog pritisaka obitelji, odbijaju da svjedoče protiv nasilnika, kako bi mu na taj način olakšale da se oslobodi od krivnje.

Nedoumice se stvaraju i kod određivanja mjera zabrane prilaska žrtvi, kada supružnici žive u malom stanu ili garsonjeri. Događa se da žrtva i nasilnik u ovoj obitelji žive u malom stanu ili garsonjeri i da sudovi odbijaju zbog toga izricanje zaštitnih mjera zabrane prilaska žrtvi, a tu mjeru je predložio policijski službenik, a što je po našem mišljenju pogrešno, jer žrtva mora dobiti zaštitu gdje god da se nalazi. Stava smo, da bi se u ovakvim slučajevima trebalo tražiti i zaštitna mjeru udaljenja iz kuće ili stana i zabrana prilaska na udaljenosti od 100 metara, da bi žrtva imala adekvatnu zaštitu.

Nedoumice se stvaraju i kod nadzora nad izrečenim mjerama zabrane prilaženja i mjere udaljenja iz stana, doma ili druge prostorije u kojima je nasilnik živio sa žrtvom, jer je činjenica da policijski službenici ne mogu pratiti 24 sata nasilnu osobu, pa smo stava da je potrebno hitno uvesti elektronske nanognice ili narukvice, kao sredstvo nadzora u kontrolom izvršenja izrečenih mjera zabrane.

Smatramo da je potrebno u sudskoj praksi odlučiti što je adekvatnije rješenje, da li to da policijski službenici, uz konsultaciju Centra za socijalni rad, traže od suda izricanje određene mjere zabrane (koja je vrlo često neadekvatna) ili bi o izricanju mjere zabrane trebao odlučiti sam sud sukladno utvrđenom činjeničnom stanju i dostavljenim dokazima, a vodeći se odredbama Zakona o zaštiti nasilja u obitelji³⁷ Republike Hrvatske, koja je članica Europske unije.

35 Postupajući u ovom konkretnom navedenom slučaju mi nismo dozvolili posjetu supruge i djece nepravomoćno presuđenom nasilniku u obitelji, suprugu I ocu žrtava nasilja u obitelji.

36 Vidi: Zakon o kaznenom postupku Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 35/2003, 56/2003 – ispr., 78/2004, 28/2005, 55/2006, 27/2007, 53/2007, 9/2009, 12/2010, 8/2013, 59/2014 i 74/2020), dostupan na <https://portalfo2.pravosudje.ba/vstvfo-api/vijest/download/86562> (Videno: 28.01.2024. godine);

37 Vidi: Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji ("Narodne novine", broj 70/17, 126/19, 84/21, 144/22) https://www.zakon.hr/z/81/Zakon-o-za%C5%A1titi-od-nasilja-u-obiljelji#google_vignette (Videno: 28.01.2024. godine);

Postavlja se i pitanje, da li zaštitne mjere trebaju teći dok se nasilna osoba nalazi u pritvoru ili trebaju da se nastave nakon što nasilna osoba izađe iz pritvora, iz razloga što sadašnja praksa da izrečena mjera teče dok se nasilnik nalazi u pritvoru ili zatvoru. Stava smo, da bi u ovome trebalo izmijeniti Zakon, te navesti da zaštitna mjera ne teče za vrijeme pritvora ili zatvora, nego da će ista početi teći tek nakon što nasilna osoba bude puštena iz pritvora ili nakon što odsluži kaznu na koju je bila osuđena, što bi bilo analogno zakonskom rješenju iz članka 77. stav 3.) Kaznenog Zakona Federacije BiH³⁸, a koja odredba se odnosi se na sigurnosnu mjeru zabrane upravljanja prijevoznim sredstvom, te je navedeno da se vrijeme izvršenja kazne ne uračunava u vrijeme trajanja ove sigurnosne mjere.

Također smo stava, da bi se žrtvama trebalo omogućiti da ih ispita policijski službenik istog spola kao žrtva, jer to propisuje i Zakon o zaštiti nasilja u obitelji³⁹ Republike Hrvatske, i da bi žrtva bi morala imati pravo na punomoćnika odvjetnika. Ono što je interesantno u ovome Zakonu u Republici Hrvatskoj je to da i sud može po službenoj dužnosti izreći zaštitnu mjeru, a što nije slučaj u Bosni i Hercegovini. Osim toga, u ovom Zakonu u Republici Hrvatskoj su predviđene i prekršajno pravne sankcije a to su: izricanje zaštitnih mjera, novčana kazna, kazna zatvora i druge prekršajno pravne sankcije propisane Zakonom kojim se uređuje prekršaj. Prema ovom Zakonu u Republici Hrvatskoj interesantno je da zaštitne mjere zabrane približavanja, uznemiravanja i uhođenja, te zaštitnu mjeru udaljenja nasilnika iz zajedničkog doma, obaveza psihosocijalnog tretmana i liječenja od ovinosti, sud može donijeti i prije pokretanja prekršajnog postupka, u slučajevima kada postoji izravna opasnost po život žrtve nasilja i njenih članova obitelji. Zaštitnu mjeru, prema ovom Zakonu u Republici Hrvatskoj, mogu zatražiti nadležni tužitelji, centar za socijalni rad, žrtva i sud može po službenoj dužnosti izreći zaštitnu mjeru, a što nije slučaj u Bosni i Hercegovini, jer niti sud može po službenoj dužnosti izreći zaštitnu mjeru niti može tražiti žrtva izricanje zaštitnih mjera. Prije izricanja zaštitne mjere sud će saslušati nasilnu osobu i žrtvu nasilja, a što nije čest slučaj kod nas u prekršajnom postupku zbog nasilja u obitelji, pa se opravdano postavlja pitanje da li i Bosni i Hercegovini treba izmijeniti svoje odredbe Zakona u ovome pravcu, kako je to regulirano Zakonom o zaštiti u obitelji u Republici Hrvatskoj, jer je Republika Hrvatska članica Europske unije, koja je svoje Zakone uskladila sa pravnom stečevinom Europske unije?

Iz svega navedenog, vidljivo je da nam je intencija bila da kroz ovaj rad pored ukazivanja na marginalni procesni položaj žrtve nasilja u obitelji ukazati i na nužnost izmjene ovoga Zakona u Federaciji Bosne i Hercegovine, na način da se žrtva nasilja u potpunosti uvede kroz odredbe ovoga Zakona kao aktivni

38 Vidi: Kazneni zakon Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 36/03, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17) dostupan na: <https://portalfo2.pravosudje.ba/vstvfo-api/vijest/download/81635> (Videno: 28.01. 2024. godine);

39 Vidi: Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji ("Narodne novine", broj 70/17, 126/19, 84/21, 144/22) https://www.zakon.hr/z/81/Zakon-o-za%C5%A1titi-od-nasilja-u-obiljelji#google_vignette (Videno: 28.01.2024. godine);

procesni subjekt, koji će imati pravo da poduzima sve pravne radnje koje imaju i policijski službenici, a posebno da ima pravo žalbe na donesena rješenja od strane suda po zahtjevu za izdavanje mjere zabrane u prekršajnom postupku, a što do sada nije bio slučaj.

Predlažemo uvođenje elektronska narukvica ili nanognica koju bi nosila nasilna osoba, a koja ima za cilj adekvatan nadzor policijskih organa nad mjerama zabrane približavanja izrečenim nasilnoj osobi, jer je to jedini adekvatan nadzor nad primjenom izrečenih mjera zabrane približavanja žrtvi, uhođenja ili udaljenja nasilne osobe u obitelji.

Predlažemo i izmjene ovoga Zakona u smislu da žrtvu nasilja u obitelji ispituje policijski službenik koji je istog spola, kao žrtva nasilja, te da žrtva ima pravo na odvjetnika, koji će poduzimati pravne radnje za žrtvu i davati pravne savjete.

Predlažemo da u Bosni i Hercegovini sud može po službenoj dužnosti izricati zaštitne mjere i da se uvedu tri nova kaznena djela i to:

- Kazneno djelo „Nesavjestan rad policijskih službenika u postupanju po prijavama nasilja u obitelji“,
- Kazneno djelo „Prisilna kontrola ili prisilno ponašanje u intimnim i obiteljskim odnosima“ i
- Kazneno djelo “Femicid”.

4. Zaključak

Iz svega navedenog u ovom radu može se zaključiti da Bosna i Hercegovina nije implementirala Istanbulsku konvenciju, jer nije donijela zakone koji će u potpunosti zaštititi žrtvu nasilja u obitelji. Umjesto da se predvidi Zakon o zaštiti nasilja u obitelji na razini Bosne i Hercegovine, ovi zakoni su doneseni na razini entiteta i Brčko Distrikta BiH, a što je za posledicu imalo da su sva tri Zakona ovu oblast uredila drugačije tj. sa različitim procesnim pravima žrtve, te smatramo da žrtva mora imati ista prava, na kojem god se teritoriju Bosne i Hercegovine nalazila.

Osim toga, može se zaključiti da Zakon o zaštiti nasilja u obitelji Federacije nije uveo žrtvu, kao aktivni procesni subjekt kroz svoje odredbe, nego je istu marginalizirao, svodeći pravo žrtve nasilja samo na prijavu nasilja u obitelji i odabir osobe od povjerenja, zbog čega žrtva nasilja trpi propuste od strane policijskih službenika, koji su očito ponekad nesavjesno zastupali interese žrtve nasilja u obitelji. Zato je potrebno da žrtva nasilja postane u potpunosti procesnopravi subjekt sa svim pravima, koji pripadaju i drugim subjektima u postupku.

Na temelju gore navedenog nužno se nameće i potreba uvođenja novih kaznenih djela i to: „Nesavjestan rad policijskih službenika u postupanju po prijavama nasilja u obitelji“, „Prisilna kontrola ili prisilno ponašanje u intimnim

i obiteljskim odnosima“ i “Femicid”. Smatramo da bi policijski službenici daleko efikasnije i profesionalnije postupali u slučaju da postoji kazneno djelo „Nesavjestan rad policijskih službenika u postupanju po prijavama nasilja u obitelji“. Također, kazneno djelo „Prisilna kontrola ili prisilno ponašanje u intimnim i obiteljskim odnosima, je neophodno potrebno, jer su od 100 prijava 86 % učinjenog nasilja u obitelji učinjeni upravo prisilnom kontrolom i prisilnim ponašanjem⁴⁰. Kazneno djelo „Femicid“ je potrebno uvesti, jer je Europski sud u Strazburu kroz svoje presude utvrdio da se radi o rodno zasnovanom nasilju, te da time žene i djevojčice spadaju u ranjivu kategoriju⁴¹.

Smatramo da veliki propusti koje su učinili policijski službenici, radeći u postupku dokumentiranja dokaza nasilja u obitelji, te propusti učinjeni od strane policijskih službenika kao ovlaštenih osoba za izjavljivanje pravnih lijekova, ukazuju na potrebu kontinuirane edukacije policijskih službenika u svrhu pravilnog postupanja u slučajevima nasilja u obitelji. Smatramo također da bi i suci i tužitelji, kao i djelatnici centara za socijalni rad trebali proći kontinuirane edukacije na temu poboljšanja procesnog položaja žrtava obitelji u sudskom postupku.

Literatura

Knjige i članci:

1. Garankić, I., *Implementacija Istanbulske konvencija u Bosni i Hercegovini*, Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, publikacija (bez navođenja godine objave publikacije); Dostupno na https://hcabl.org/wp-content/uploads/2022/03/Ilma_Garankic_esej1_merged-1_organized.pdf
2. Lovaković, Izabela, *Nasilje u obitelji*, završni rad, Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku Univerziteta u Sarajevu, Osijek, 2014., str. 1.; Dostupno na: <https://fpn.unsa.ba/b/wp-content/uploads/2021/09/NASILJA-U-PORODICI-KAO-DRUSTVENO-PRAVNI-PROBLEM-Mensur-Nurovic.pdf>
3. Martinjak, D. i Filipović, H., *Prekršajna ili druga odgovornost u slučaju nasilja u obitelji*, Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu (Zagreb), vol. 26., broj 2/2019, strana 621.; Zagreb, 2019.; Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/338619>
4. Mušić, S., *Nasilje u porodici kroz pravni okvir u Bosni i Hercegovini*, Zbornik radova Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, broj XXVI., strana 168.; Mostar, 2018.; Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/339405>

40 Vidi: https://hr.wikipedia.org/wiki/Prisilna_kontrola (Viđeno: 28.01.2024. godine);

41 Vidi: Jelić, I. I Smith, H., *Vodič kroz relevantnu jurisprudenciju Europskog suda za ljudska prava*, publikacija Vlade Ujedinjenog Kraljevstva i Fondacije Konrad Adenauer Stiftung, 2022.; Dostupno na: [GenderEquality_BCMS.pdf](https://gender-equality-bcms.pdf) (gcjnetwork.org) (Viđeno: 28.01.2024. godine);

5. Nurović, Mensur, *Nasilja u porodici kao društveno-pravni problem*, magistrski rad, Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu; Sarajevo, 2014.; (Dostupno na: <https://fpn.unsa.ba/b/wp-content/uploads/2021/09/NASILJA-U-PORODICI-KAO-DRUSTVENO-PRAVNI-PROBLEM-Mensur-Nurovic.pdf>)

6. Poredoš Lavor, D. i Jerković, S., *Nasilje nad muškarcima*, Polic. sigur., godina 20. (2011.), broj 3, strana 400.- 406.; Osijek, 2011.; Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/117315>

7. Radić, A., *Položaj obitelji u suvremenom društvu*, završni rad, Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, 2014.; str.37.; (Dostupno na: <https://zir.nsk.hr/islandora/object/ffst%3A2442/datastream/PDF/view>)

8. Željko, D., *Procjena prvih deset godina Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji*, Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu (Zagreb), vol. 28, broj 2/2021, str. 381.- 404., Zagreb, 2021.; Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/395382> (Videno: 28.01.2024. godine);

Publikacije:

1. Agencija Europske unije za temeljna prava, *Nasilje nad ženama: istraživanje provedeno diljem Europske unije*, Ured za publikacije Europske unije, 2014.; Dostupno na: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_hr.pdf

2. Jelić, I. I Smith, H., *Vodič kroz relevantnu jurisprudenciju Europskog suda za ljudska prava*, publikacija Vlade Ujedinjenog Kraljevstva i Fondacije Konrad Adenauer Stiftung, 2022.; Dostupno na: [GenderEquality_BCMS.pdf](https://www.gender-equality.eu/GenderEquality_BCMS.pdf) ([gcnetwork.org](https://www.gcnetwork.org))

3. Mišljenje nezavisnog odvjetnika Gerarda Hogana iz 2021. godine povodom zahtjeva Europskog parlamenta, dostupno na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=238745&doclang=hr>

Pravni izvori:

1. Vijeće Europe, *Konvencija o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici*, Istanbul, 2015.; Dostupno na: <https://rm.coe.int/168046246e>

2. Kazneni zakon Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 36/03, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17);

3. Zakon o kaznenom postupku Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 35/2003, 56/2003 – ispr., 78/2004, 28/2005, 55/2006, 27/2007, 53/2007, 9/2009, 12/2010, 8/2013, 59/2014 i 74/2020);

4. Zakon o zaštiti nasilja u obitelji Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 20/2013 i 75/2021);

5. Zakon o zaštiti nasilja u obitelji Republike Srpske (“Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 102/2012, 108/2013, 82/2015 i 84/2019);

6. Zakon o zaštiti nasilja u obitelji Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH”, broj 7/2018);

7. Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (“Narodne novine”, broj 70/17, 126/19, 84/21, 144/22) https://www.zakon.hr/z/81/Zakon-o-za%C5%A1titi-od-nasilja-u-obitelji#google_vignette

Internet izvori:

1. https://avaz.ba/vijesti/crna-hronika/849124/ovo-je-nermin-sulejmanovic-koji-je-uzivo-na-instagramu-prenosio-ubistvo-supruge?fbclid=IwAR2HXvNg2u6YTF5zKFg5Eucd0MPeW14wTL4GJbidaH496hlq1mLPf_uorCY

2. <https://balans.co.ba/detalji-zlocina-u-gradacu-sulejmanovic-zakazao-vjencanje-za-16-august-ciji-je-pistolj-kojim-su-pocinjena-ubistva/>

3. <https://n1info.hr/regija/u-bih-ubijena-jos-jedna-zena-nadeno-i-tijelo-ubojice/>

4. <https://zir.nsk.hr/islandora/object/ffos:6144/datastream/PDF/view>

5. <https://arsbih.gov.ba/project/istanbulska-konvencija/>

6. <https://fld.ba/bs/novosti/nasilje-nije-privatna-stvar-vrijeme-je-za-usvajanje-zakona-o-zastiti-od-nasilja-u-porodici-u-fbih/448>

7. <https://arhiva.ekskluziva.ba/nizama-nevjencanog-supruga-nekoliko-puta-prijavljivala-za-nasilje-na-sudskom/479975>

8. <https://www.slobodnaevropa.org/a/gradacac-ubistvo-sud/32550511.html>

9. <https://n1info.ba/vijesti/tetka-ubijene-nizame-prepricala-cijeli-period-prije-ubistva-rekao-je-da-ce-nizama-gledati-kako-ubija-dijete/>

10. https://hr.wikipedia.org/wiki/Prisilna_kontrola

Ružica Jukić, Ph.B., Municipal court in Tuzla

Judge – President of the Criminal Division of the Municipal Court in Tuzla

IMPROVEMENT OF THE PROCEDURE POSITION OF THE VICTIM OF DOMESTIC VIOLENCE IN THE RELEVANT LEGISLATION OF THE FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Summary: The procedural rights of victims of domestic violence, according to the Law on the protection of domestic violence of the Federation of Bosnia and Herzegovina, are reduced only to the right of victims to report domestic violence, to have the victim of domestic violence heard by members of the police authorities, and the right to choose trustworthy persons. This paper deals with the question of how much this Act really protects the victim of domestic violence, bearing in mind that according to the current legal solutions: the victim of violence does not have the right to appeal against the decision rejecting or suspending the decision of the police body to impose protective measures, the victim of violence has no right to the filing of an appeal against the decision on the imposition of a protective measure and that the victim of violence does not have adequate supervision by the police authorities over the implementation of protective measures, then we consider that the victim of violence is not adequately protected by this Act, and in this paper propose certain changes, the aim of which changes are to improve the procedural position victims of domestic violence in the relevant legislation of the Federation of Bosnia and Herzegovina, based on the acquis of the European Union and proposals for specific solutions indicated by judicial practice through the processing of cases of domestic violence.

Key words: victim of domestic violence; protection of victims of domestic violence; violent person; complaint; supervision of protective measures;